

Umělá inteligence nám práci nevezme. Změní ji.

Obavy z umělé inteligence mají srozumitelný základ. Pokud algoritmus zvládne napsat rutinní text, analyzovat tabulku nebo vyřídit jednoduchý požadavek klienta, část dnešní práce skutečně ztratí smysl. Z toho však ale neplyne, že ztratí smysl práce jako taková.

Historie pracovního trhu je do značné míry historií mizení profesí. Ještě před několika generacemi byla velká část obyvatelstva navázána na zemědělství. Mechanizace, lepší hnojiva, logistika a kapitálové vybavení umožnily, aby mnohem méně lidí vyprodukovalo mnohem více potravin. Kdybychom tehdy měřili budoucnost jen optikou tehdejších pracovních míst, museli bychom dojít k závěru, že přichází katastrofa. Jenže nepřišla. Lidé se přesunuli do průmyslu, služeb, zdravotnictví, vzdělávání, dopravy, financí, technologií a oborů, které si předchozí generace neuměly ani představit.

Technologie tedy obvykle neničí práci, ale starý způsob její organizace. Nahrazuje některé úkony a uvolňuje lidský čas pro jiné. To neznamená, že přechod je pro každého snadný. Pro člověka, jehož kvalifikace ztrácí hodnotu, není historická zkušenost útěchou, ale osobním problémem. Ekonomická politika proto nemá chránit každé existující pracovní místo za každou cenu. Má vytvářet prostředí, ve kterém se lidé mohou učit, měnit kvalifikaci, zakládat firmy a přecházet do produktivnějších činností.

AI bude v tomto ohledu náročnější než starší technologické vlny, protože zasahuje i administrativní, analytickou a kreativní práci. Přesto je základní otázka stejná: dokážeme novou technologii využít ke zvýšení produktivity, nebo se ji pokusíme zbrzdit, protože narušuje zavedené pořádky?

Pro veřejné finance je odpověď zásadní. Už jen stárnutí populace značným způsobem zvýší tlak na financování starobních důchodů, zdravotnictví i sociálních služeb. Bez rychlejšího růstu produktivity bude stále těžší tyto závazky financovat. Debata o AI by proto neměla stát na strachu, že už „*nebude co dělat*“. Měla by stát na otázce, zda dokážeme vytvořit ekonomiku, ve které budou lidé díky technologiím dělat užitečnější, lépe placenou a produktivnější práci.